

ZPRAVODAJ SMIŘIC, HOLOHLAV A RODOVA

ROČNÍK: 1990

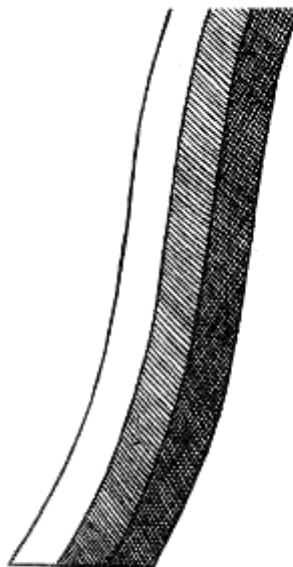
VYŠLO: 1.3.1990

ČÍSLO: 1

DEMOKRACIE

HUMANITA

SVOBODNÉ VOLBY

Modlitba pro Martu

Ať mír dál zůstává s touto krajinou.

Zloba, závist, zášť, strach a svár, ať už pominou...

V pohnutých dnech něžné revoluce po 17. listopadu 1989 jsme mockrát slyšeli v podání zpěvačky Marty Kubišové tuto píseň, která vznikla před 21 lety. Jsou v ní použita slova, která vyjádřil poprvé před více než 300 lety velký učitel národů Jan Amos Komenský. Věřme společně s Komenským, že „vláda věci tvých k tobě se zase navrátí, ó lide český...”

100 let - Karla Čapka

A JEHO STÁLE PLATNÉ MYŠLENKY

V letošním roce vzpomínáme 100. výročí narození velikána české literatury – spisovatele Karla Čapka. Byl spisovatelem, který velmi miloval český jazyk. Ve svých literárních dílech propagoval v plném jejich významu nám všem drahá slova – svoboda, demokracie, láska, štěstí, radost, pravda... S pokorou stojíme před jeho literárním a filozofickým odkazem, protože i slovo pokora patřilo mezi slova, která ve svých dílech propagoval.

Špatní vykládači kladou rovnítko mezi slova pokora a zbabělost. Lidé pokorní však nebývají zbabělí a se zbabělci se nedá o pokoře mluvit. Proto také Karel Čapek byl člověk pokorný. V pokorném úžasu stál před tváří mateřštiny, s pokorou naslouchal poslednímu a nejchudšímu tulákovi stejně jako velkému duchu své doby T. G. Masarykovi.

Rytíř se nestydí pokleknout, rytíř nezahazuje meč. A ten Čapek nikdy neodhodil. Láskyplná pokora mu dávala sílu ke statečnosti. To byla jeho jistota, tak k nám promlouvá Čapek aktuálně i v dnešní převratné době. Proto přinášíme i v našem Zpravodaji několik jeho myšlenek:

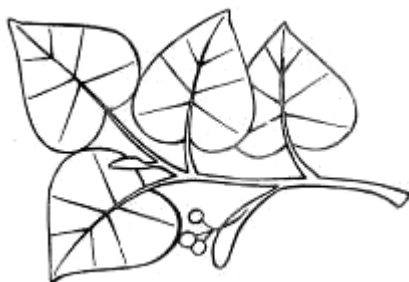
Chceme žít, chceme žít svobodně a po svém způsobu; ta životní vůle je samozřejmá a nepotřebuje žádné důkazy. Ale zároveň je to při naší zeměpisné a politické poloze úkol těžký, který vyžaduje napětí všech sil. Stálo nás mnoho práce, abychom se udrželi jako národ mezi národy; dnes už víme, že je ještě těžší uhájit se jako stát mezi státy...

•

Chceme-li se udržet jako národ, jako stát a jako svobodná demokracie, musíme stejně dobře, ne-li lépe pracovat a vyrábět jako ti nejlepší na světě; tvořit stejně dobré, ne-li lepší hodnoty duchovní; být stejně dobře, ne-li lépe organizováni; být stejně dobrou ne-li lepší vlastí než jinde uskutečněná koncepce...

•

Nemordovat skutečnost! Skutečnost je k tomu, abychom ji objevovali a poznávali, měnili i revolucionalizovali; ale není k tomu, abychom si z ní vybírali, co nám pasuje, abychom ji omezovali, falšovali a odmítali...

T.G.Masaryk *čestný občan* *Smiřic*

Sametová revoluce přináší přes všechnu něžnost opravdu revoluční změny. V Hradci Králové je na jednom náměstí odstraněna socha Klementa Gottwalda a do konce tohoto roku se má objevit na znovu přejmenovaném Masarykově náměstí socha prvního československého prezidenta T. G. Masaryka.

Několik smiřických občanů připomenulo (a kronikář města to potvrdil), že i ve Smiřicích bylo jménem našeho prvního prezidenta pojmenováno náměstí mezi národním výborem, Dvoranou a kaplí. Z historie smiřické školy jsme se dověděli, že tzv. malá školní budova (na podzim minulého roku zbouraná), byla postavena v roce 1931 jako Masarykův dům. Smiřičtí občané vyjadřovali přání, aby se Masarykovo jméno vrátilo i do Smiřic a aby jeho jménem byla pojmenována část města. Vybízí k tomu i 140. výročí jeho narození.

Tomáš Garrigue Masaryk se narodil 7. března 1850 v Hodoníně. Do českého politického, vědeckého a kulturního života vstoupil v roce 1882. Události nastávajícího období prožil jako angažovaný veřejný činitel a politik, který sehrál významnou roli v národně osvobozeneckém zápase našeho lidu, v zápase o vymanění se z odvěké poroby a vytvoření samostatného československého státu. Neztotožňoval se s žádným oficiálním proudem v Čechách. V roce 1887 založil liberální politickou skupinu „realistů“, od roku 1900 stál v čele České strany lidové a od roku 1905 České strany pokrokové.

Svou politickou činnost opíral o vlastní výklad smyslu českých dějin. Největší vzepětí národního úsilí spatřoval v husitství a zejména v českém bratrství, kde hledal vlivy určující národní vývoj. Dával přednost reformátorským tradicím Jana Husa, Petra Chelčického a Jana Amose Komenského. Svá stanoviska vysvětlil Masaryk v knize Česká otázka.

Vzhledem k celkovým politickým poměrům v tehdejším Rakousko-Uhersku byl Masarykův program pokrokový – usiloval o demokratizaci politického a hospodářského života, odstranění národnostního útisku a žádal řadu sociálních reforem. Vystupoval i za dělnické požadavky, mezi něž patřila i osmihodinová pracovní doba. I když byl poslancem s podporou sociální demokracie, socialistou nebyl a nutno dodat, že socialismus jako společenský systém odmítal.

V době vypuknutí první světové války (1914) bylo již Masarykovi 64 let, ale odchází do ciziny a začíná jeho nové a nejvýznamnější období života. V této době nejdříve zvedl prapor protihabsburského odboje.

Vypuknutí světové války ho přimělo ke změně názoru na možnost demokratizace a federalizace Rakouska. Vzhledem k tomu, že se za války zostřila perzekuce našich národů, vytýčil program

vytvoření samostatného státu. Organizoval české a slovenské krajany. Z českých a slovenských zajatců se snažil vytvořit československé vojsko. Jako vrcholný orgán zahraničního protihabsburského odboje sestavil Československou národní radu. Původně počítal s tím, že se náš nový stát stane monarchií, ale od roku 1917 již požaduje, aby se náš stát stal republikou.

Vznik Československé republiky 28. října 1918 patří k velkým historickým mezníkům našich národů. T. G. Masaryk byl ještě před svým příchodem do vlasti zvolen prvním jejím prezidentem. I v této funkci zůstal Masaryk věrný zásadám demokratismu a humanismu. Svou aktivní politickou činnost ukončil 15. prosince 1935. Do funkce prezidenta byl zvolen čtyřikrát. Ještě před ukončením své politické dráhy se jako prezident a vůdčí síla politického a ideového tábora zapojil do boje proti fašistickému nebezpečí.

T. G. Masaryk zemřel ve věku 87 let dne 14. září 1937 oplakáván celým národem.

Z myšlenek T. G. Masaryka:

Humanita není sentimentalita, nýbrž práce a opět práce. Humanitou, plně a opravdově pojatou, navážeme na nejlepší svou dobu v minulosti, humanitou překleneme duchovní a mravní spánek několika staletí – humanitou máme kráčet v hlavě lidského pokroku.

Humanita znamená všude a ve všem a vždy odpírati zlému, vzdorovat vlastní i cizí nehumanitě.

ZMĚNY NÁZVŮ ULIC A NÁMĚSTÍ VE SMIŘICÍCH

Ještě před uzávěrkou tohoto čísla Zpravodaje jsme se dověděli, že ve smiřických obchodech jsou podepisovány listiny s požadavkem, aby bylo náměstí Míru přejmenováno na Masarykovo náměstí. Občané se však také ptají, co kdo má proti „míru“?

Mír – to je hezká myšlenka. Mělo by zůstat u tohoto názvu – tímto názvem je pojmenováno náměstí s fontánou mezi restaurací Labe, samoobsluhou a poštou. Dříve se zde říkalo „Na obci“ – k východu byla „malá“ a k západu byla „velká“. Na té „malé“ stávala s velkou pravděpodobností kdysi místní katovna (asi v místě, kde je nyní pošta) – popraviště bylo směrem k Ohradám. Ještě k tomu míru – se jménem mír na rtech jsme prodávali i dávali zbraně i tam, kam nikdy přijít neměly. A mírová pomoc – to bývala zástěrka pro tvorbu osobních kont v zahraničí. No ne?

Jak už je uvedeno v článku o T. G. Masarykovi, náměstí pojmenované jeho jménem už tu bylo – bylo zde už přibližně od roku 1920. Prezident T. G. Masaryk byl dokonce i Čestným občanem města Smiřic.

Toto náměstí bylo původně tržním placem (v době, kdy tudy protékalo ještě rameno Labe, bylo skutečně jen pláckem). Za války bylo toto náměstí součástí „Hlavní třídy“ (hlavní smiřická ulice se

tehdy nesměla jmenovat Palackého ulice). Po válce bylo toto náměstí opět „Masarykovo náměstí“. V blíže neurčené době (asi kolem roku 1950) se začalo používat názvu „Náměstí osvobození“. Ale oficiální informace o přejmenování schází – to v té době bylo běžné i u závažnějších věcí (někdy šlo o dlouhá léta ve vězení a jindy i o život). A právě u tohoto náměstí by bylo vhodné použít – ale po citlivé úpravě daného prostoru – opět Masarykovo jméno.

V tomto čísle se dočteme o tom, že by se Anežka Malá dožila 80 let. Jejím jménem je také pojmenována ulice ve Smiřicích a mohu prohlásit, že jí tato pocta patří. Byla světlou ukázkou komunistky, která za své přesvědčení položila život. A pokud z příslušnosti ke straně něco měla, byly to jen nepříjemnosti. Škoda, že ti co přežili, byli poněkud jiní a ti, co se jen připojili, byli už docela jiní. Od těchto jisker se nerozhořel očistný oheň, ale hranice inkvizičních soudů.

Sídliště gen. Govorova nese název po dalším čestném občanu města. Ty, kteří přijeli do Smiřic pod jeho vedením, u nás tehdy všichni (skoro všichni) vítali s nadšením. A s nadějí. Ty druhé, kteří sem přijeli v srpnu roku 1968, už vést nemohl – byl již mrtev. U tohoto názvu zvažme všichni pro i proti. Mohu-li jen slůvkem – za ta léta v boji proti fašismu a ať také připomíná i to, v co se může změnit naděje národa, pokud jej vedou slaboši, velikaši a darebáci.

Fučíkova ulice – tady je souvislost s obcí nedoložitelná. „Prý a snad“ byl Julius Fučík i ve Smiřicích. To je možné. Ale určitě se tudy procházel Stanislav Novák se svým přítelem Bohuslavem Martinů. Vedla tudy totiž nejkratší a nejtíšší cesta, které se místně říkalo „cestička“ k Labi. Po břehu vedla dál udržovaná promenádní cesta, kterou zničili zemědělci, aby mohli z nevykazovaných pozemků vykazovat větší hektarové výnosy na oficiálních hektarech. Zdalipak to jejich nástupci – Státní statek – dají opět do pořádku?

Nová, Hradecká a Nádražní ulice – názvy věčné a bez fantazie. I když – ta „Hradecká“ byla kdysi „Liebigova“. Pašerák, faktor, továrník, sv. pán a později baron Liebig. Co ten toho věděl o chudobě a o životě! Proto také pomáhal a dával – ne každému – ale těm, co byli v neštěstí, vždycky. Proto na své náklady živil a ubytoval (spolu s p. Malburgem) ty, kteří přišli o vše při velkém požáru v roce 1839. Za to a za vydláždění města (zadarmo!) dík – pro čest „Liebigova třída“.

Brigádnická ulice – tam se opravdu lidé na brigádách a při akci „Z“ nadělali hodně. Na jejich počest a oslavu zmizelo „nepříjemné jméno“ Legionářská ulice. Zde trochu váhám, je-li to správné. Ale v duchu říkám, že si dělníka vážím víc, než kopy světoznámých maršálů. Jenomže – nebyli ti legionáři vlastně stavitelé svobody?

V tomto čísle jsme vám přinesli přehled o názvech těch částí města, u kterých by mohli naši občané uvažovat o jejich správnosti. V příštím čísle přineseme výčet ostatních názvů, kde nebude muset být na pochybách. Řada smiřických ulic je pojmenována po osobnostech a dějích, které již vymizely z povědomí občanů, ale z historického hlediska splňují oprávněnost jejich dalšího zachování.

Protože i jména jsou poplatná době, měnily ulice své názvy v souladu s mírou nátlaku, či naopak rozumu. Současná situace vyžaduje velký díl uvážlivosti a znalostí. Proto i k návrhům na přejmenování přistupujme s rozvahou a citem.

Příspěvek o názvech ulic a náměstí připravil

kronikář města a mluvčí Občanského fóra ing. L. Kupka.

OF informuje

Po několika jednáních zakladatelů Občanského fóra ve městě, po setkání občanů s představiteli OF, Městského národního výboru, Městského výboru KSČ, Městského výboru Národní fronty a hostů byla přípravná práce ukončena.

Takto se to již zdá velmi jednoduché, ale postupně bylo nutné sjednocovat názory, využít energii a aktivitu a najít schůdnou cestu.

Podařilo se to snad 18. ledna ve Smiřicích, 24. ledna v Rodově a 25. ledna v Holohlavech. Občané ve Smiřicích byli seznámeni s návrhem programu Občanského fóra:

- vytvářet podmínky pro přípravu svobodných voleb a vznik politických stran,
- shromažďovat připomínky a podněty občanů (skříňka na písemné podněty občanů je umístěna v mlékárně),
- podporovat účelná rozhodnutí národního výboru a postupovat proti opatřením nevhodným,
- účinně předcházet potížím, souvisejícím s ekonomickými změnami,
- po dokončení úprav náměstí u kaple vrátit tomuto náměstí jméno T. G. Masaryka.

Dále byli představeni navržení mluvčí Občanského fóra a jejich zaměření do práce komisí Městského národního výboru ve Smiřicích:

- Karel Novák	komise školství a kultury
- ing. Ladislav Černý	komise finanční
- MUDr. Jiří Ševčík	komise zdravotní
- Ivan Dvořáček	komise stavební
- Petr Miškela	komise pro ekologii a zemědělství
- ing. Aleš Janíček	komise pro ekologii a zemědělství

Společná jednání mluvčích bude organizovat ing. Lubomír Kupka, který byl navržen do postavení určitého koordinátora.

Přítomní občané souhlasili s předloženými návrhy a doporučili, aby byly posouzeny i názvy některých ulic ve městě.

Při tomto jednání jsme ještě nevěděli, že do oblasti péče o služby a obchod budeme moci občanům navrhnout paní Venuši Středovou.

První setkání mluvčích OF s Radou MěstNV ve Smiřicích bude 1. února 1990 (o tomto setkání se dočtete na jiném místě Zpravodaje).

ing. Lubomír Kupka, mluvčí Občanského fóra

Z INFORMAČNÍHO LETÁKU OBČANSKÉHO FÓRA HRADEC KRÁLOVÉ Č. 12

Sundali Gottwalda...

Sundali ho nikoli v noci a tajně, ale ve dne za účasti veřejnosti, která zčásti nadšeně schvalovala tento počín, zčásti zatínala zuby a tiše reptala. Stalo se to 11. ledna 1990.

Ještě dříve, než byla socha sundána, objevily se u nohou mocného muže rudé karafiáty. Někdo chtěl dát najevo, byť tajně, že kult Gottwalda žije a že jsou lidé, kteří nechtějí zapřít svou víru a naději v moc jedné strany.

Ale jsou i jiní lidé, kteří by se nikdy nechtěli vrátit do období hospodářské stagnace a morálního úpadku Husákova režimu, a přece si myslí, že Gottwald, ať byl jakýkoliv, byl přece jen vůdce strany, do níž lidé vkládali velké naděje. Byl prezidentem republiky a tudíž si zaslouží úctu a že zaujímá důstojné místo v našich dějinách. Je tomu opravdu tak?

My starší lidé si pamatujeme, že už v šedesátých letech za Novotného byl Gottwald hodnocen v tom smyslu, že se ke konci života dopustil velmi závažných chyb. Jak by ne! Připustil politické procesy, nechal křivě obvinít lidi poctivé a nevinné z nejhorších činů a podlostí: ze špionáže, z protistátního spiknutí, z protistranických machinací, z buržoazního nacionalismu a jiných trestných činů...

Z moudrých myšlenek:

Václav Havel:

Ať pravda a láska zvítězí nad lží a nenávistí.

Viktor Hugo:

Chceme mír, vřele po něm toužíme. Ale... Chceme ho za každou cenu? Ne! Nechceme mír se shrbenými zády a skloněnou hlavou. Nechceme mír pod vládou obušku. První podmínkou míru je osvobození.

ZPRÁVY MĚSTSKÉHO NÁRODNÍHO VÝBORU

ZPRÁVY Z RADY (přehled hlavních bodů jednání za uplynulé období):

15. rada:

Projednána činnost obchodní komise:

- Komise řešila problém neúplných dodávek a špatné kvality pečiva. Neúplné dodávky byly způsobeny přímo v pekárně špatným počítadlem a někdy za jízdy zásahem řidiče. Situace se zlepšila a jen v prodejně č. 015 přetrvávají menší rozdíly.

- Komise se zaměřila i na nedostatečné zásobování prodejny masa trvanlivými salámy – zde se nepodařilo dosáhnout zlepšení.
- Restaurace LABE má nového vedoucího – věříme, že se mu podaří vytvořit dobrý kolektiv spolupracovníků a dobré prostředí s cílem zlepšení pohostinnosti této pěkné restaurace.

16. rada:

Hodnocení práce předškolních zařízení v tomto školním roce (1989/90):

- Mateřská škola Holohlavy: zapsáno celkem 72 dětí do 3 tříd, o provoz se stará 6 učitelek a 4 provozní pracovníci. Některé technické závady ve škole již byly odstraněny. Vedoucím odborů bylo uloženo odstranit závady zbývající.
- Mateřská škola a jesle Smiřice: do oddělení mateřské školy bylo zapsáno celkem 86 dětí, do oddělení jeslí je zapsáno 30 dětí, provoz zajišťuje 6 učitelek a 9 provozních pracovníků. Počítá se s rekonstrukcí kotle ústředního topení na vytápění zemním plynem (tato práce měla být hotova již do konce roku 1989).
- Zprávy z matriky (do 30 září): v našich obcích se narodilo 54 dětí, do života bylo uvítáno a do Pamětní knihy zapsáno 49 dětí, na MěstNV bylo uzavřeno celkem 38 sňatků (delegovaných 14), za uplynulé období zemřelo 41 občanů, celkový počet obyvatel činí ke dni 30. 9. – 3845.
- Zpráva sociální komise: 150 starodůchodcům bylo vyplaceno 27 000,– Kčs, pečovatelská služba je poskytována 22 občanům, v dětském zdravotním středisku přetrvávají prostorové problémy, nevyhovující je umístění rehabilitace ve 3. poschodí.

17. rada:

- Zprávy Národní fronty: Pro zvelebení města byla velmi prospěšná pomoc občanů při zajišťování akcí „Z“ – rekonstrukce Pohostinství v Holohlavech, rekonstrukce smiřické zvláštní školy, plynofikace, dokončování tenisových kurtů.
- Z oblasti kultury: byl vypracován zjednodušený Jednotný plán kulturně výchovné činnosti na rok 1990. Neobsahuje kalendářní plán akcí. Přehled kulturních akcí na jednotlivé měsíce bude občanům oznamován vývěskami.

Společenské organizace by i v nové situaci ve státě měly pamatovat na propagaci své činnosti ve vývěsních skříňkách. Pro potřebu kronikáře by bylo třeba předávat včas všechny podklady o dění ve městě (v organizacích, nyní i nových stranách i hnutích!!)

18. rada:

Tato rada se zabývala zprávami Výboru lidové kontroly a Sboru pro občanské záležitosti.

Foto: Václav Prostředník

200 let vyučování mládeže ve smiřické škole uplynulo v minulém školním roce. Malá školní budova však „nepřežila rok 2000 a nedočkala se ani svých 60. narozenin“. Pro informaci čtenářům – již v roce 1974 byla hygienickou službou prohlášena prostorově i hygienicky za nezpůsobilou k vyučování. I proto byl postaven nový učebnový pavilón! Na místě malé budovy jsou již budovány základy pro stavbu ve prospěch školní mládeže – stravovací pavilón.

V lednu letošního roku byl proveden zápis žáků do první třídy – celkem bylo zapsáno 83 dětí. Přehled o dětech přihlášených z jednotlivých obcí:

Smiřice	42	Skalice	3	Sendražice	7
Holohlavy	8	Čibuz	1	Lužany	3
Rodov	4	Smržov	4	Račice n. Tr.	3
		Hubíles	1	Habřina	2

V příštím školním roce budou opět 3 první třídy. Z přehledu vyplývá podle počtu dětí z jednotlivých obcí, že je málo pravděpodobné, že bude v některé obci obnovena škola (snad v Sendražicích? – ono bývalo dříve v rodinách více dětí!).

Pro informaci rodičům – prvňáčkové budou v příštím školním roce opět známkováni. Proběhl i zápis žáků do příštích 5. tříd: Ze Smiřic postoupí 91 žák, z Černožic přijde 11 žáků a z Hoříněvsi bude k nám dojíždět 8 žáků. Ze zápisu vyplynulo, že budou čtyři páté třídy.

V příštím školním roce bude mít zdejší II. stupeň školy rekordních 15 tříd a celá škola bude mít celkem rekordních 26 tříd (škola je přitom osmiletou a proslýchá se o změně na devítiletou – co potom?). Již v příštím roce proto nebudou stačit učebny a jak se už o tom píše na jiném místě tohoto čísla Zpravodaje, situace se musí řešit v součinnosti s okolními obcemi.

MALÝ KOUTEK PRO DĚTI

Ze školních odpovědí:

- Jakmile je někdo zasažen elektrickým proudem, musí se ihned vytáhnout ze zástrčky.
- Ponoříme-li teploměr do horké vody, rtuť stoupá, protože jí je dole horko.
- Veřejné osvětlení nám slouží hlavně v noci, když spíme.
- Zápalka hoří jen tehdy, když má v pořádku hlavu.
- Při hodu do dálky se ukázalo, že děvčata umějí házet jen nablízko.

JAK JSME HOSPODAŘILI V ROCE 1989

V roce 1989 se podařilo dokončit dvě veliké akce. V Holohlavech se podařilo úspěšně realizovat rekonstrukci Pohostinství. Podařilo se to právě včas, aby se v nově obnoveném sále mohla uskutečnit oslava 200. výročí zahájení pravidelného vyučování ve Smiřicích.

Se školou souvisí i druhá významná akce volebního programu. Úspěšně byly dokončeny rekonstrukce a rozšíření budovy zvláštní školy ve Smiřicích – podařilo se to těsně před začátkem školního roku.

Ještě jedna akce v závěru minulého roku souvisela se školstvím. Byla zbourána budova číslo 347 v Jiráskově ulici – všeobecně označovaná jako „malá školní budova“. Na jejím místě vyroste moderní a kapacitně vyhovující školní vývařovna a jídelna (pro 700 strávníků).

V uplynulém roce pokročila modernizace veřejného osvětlení. Po uvolnění budovy č. 126 (bývalá radnice a sídlo Pamětní síně ve Smiřicích) byla zahájena modernizace této budovy. V sousední budově č. 125 (budova pohostinství Dvorana) byly již modernizovány dva byty.

Pro pohodlí občanů a aspoň pro částečné zlepšení kvality ovzduší bylo ve Smiřicích položeno 3012 metrů a v Holohlavech 1052 metry (celkem 4064 m) plynového potrubí. Již hodně rodinných domků je napojeno na plyn. V průběhu roku byly zlikvidovány tři „černé“ skládky odpadků.

Na další akce již nestačily finanční prostředky – proto nedošlo na rekonstrukci sálu Dvorany a nebyly zahájeny práce na budování koupaliště. Škoda!

CO PŘIPRAVUJEME NA ROK 1990

Do tohoto kalendářního roku vstupujeme v nové politické a hospodářské situaci. Oběma skutečnostem se musí naše sloučené obce podřídit. Proto bylo na den 1. února do zasedací místnosti Městského národního výboru ve Smiřicích svoláno společné zasedání Rady MěstNV a zástupců Občanského fóra ze Smiřic, Holohlav a Rodova. Cílem tohoto zasedání bylo dohodnout se na společném postupu při využití dostupných finančních prostředků na zvelebování našich obcí.

Tajemnice MěstNV p. Jana Heřmanová seznámila přítomné se zdroji příjmů a s plánovanými výdaji na kalendářní rok 1990 (zachyceno během zasedání, případné nepřesnosti napravíme v dalším čísle):

Zdrojem vlastních příjmů MěstNV ve výši přibližně 1 000 000,- Kčs jsou: daně, příspěvky na stravné, školné, poplatky, pokuty, příjmy za dopravu apod.

Další finanční prostředky získá náš národní výbor od Okresního národního výboru v Hradci Králové formou daně ze mzdy (situace se mění a vyvíjí – zatím se říká, že národní výbor získá

60 % z těchto daní). Touto cestou bychom do letošního rozpočtu získali cca 5 600 000,- Kčs. Celkové příjmy pro hospodaření v roce 1990 by zaokrouhleně mohly vyjít ve výši 7 000 000,- Kčs. Pro lepší představu a pro porovnání – v uplynulém roce měl MěstNV k dispozici 11 miliónů Kčs!!

Nyní k vydání tohoto roku:

Na účelové výdaje bude vynaloženo cca 500 000,- Kčs. Z této částky bude zakoupen traktor, vysokozdvizný vozík, nová rozhlasová ústředna pro veřejný rozhlas. Pro zjednodušení a urychlení administrativy bude zakoupen počítač. Z uvedené sumy budou zakoupena pianina pro lidovou školu umění a pro zvláštní školu a lednice pro školní jídelnu.

Pro komplexní bytovou výstavbu se počítá s částkou cca 1 milión korun. Jde o částku věnovanou na vodovod, elektrizaci, na komunikace a na další plynofikaci.

V letošním roce dojde ke zbourání dalších velmi zchátralých domů. Bude zbourán dům číslo 112 (proti bývalému mlýnu – kdysi sídlo pošty) a jeden dům v Hanzově ulici (na jeho místě budou stavěny garáže).

Velkou částku peněz vyžadují tzv. neinvestiční výdaje, na které je třeba počítat se sumou přes 5 000 000,- Kčs:

Sem patří výdaje potřebné na provoz všech škol (jen na školu v přírodě žáků 4. třídy základní školy je třeba pamatovat částkou 60 000,- Kčs), Městského domu dětí a mládeže (z jeho názvu zmizel údaj o pionýrech a činnost se neustále rozvíjí, ale ke své další práci bude potřebovat dotaci ve výši 120 000,- Kčs).

O finanční prostředky se hlásí kultura včetně kina (snad uvolněné filmy zvednou návštěvy a tím i tržbu), i náš Zpravodaj (je ztrátový – i když stoupá počet odběratelů, museli bychom výrazně zvýšit cenu výtisku). Hlásí se i kaple (počítá se pro ni s částkou devadesát tisíc Kčs, ale pro letošek by byl třeba aspoň 1 milión – nevíte o nějakém bohatém a hodném mecenáši??).

Ke svému právu se hlásí požárníci (nebudou to opět „hasiči“?), obřadní síň, doplňková péče (příspěvky k důchodům), péče o děti (pomoc matkám samoživitelkám a matkám, které mají manžela na vojně), pohřebné (osamělým osobám, jako byl nedávno zesnulý p. Jindřich Adámek), občané cikánské národnosti.

Je nutno pamatovat na veřejné osvětlení, hřbitov (cca 22 000,- Kčs), veřejnou zeleň (44 000,- Kčs), čištění obce, drobné stavební práce...

A závěr – podtrženo a sečteno – chybí přibližně 2 500 000,- Kčs. Nadarmo se neříká „dobrá rada zlatá“.

Celé jednání pracovníků národního výboru se zástupci Občanského fóra se konalo v pracovní a konstruktivní atmosféře. Byly zodpovězeny všechny vznesené dotazy. Bylo dohodnuto další setkání, na kterém bude dohodnuta definitivní podoba plánu na letošní rok. Zástupci Občanského fóra na základě připomínek a přání občanů pomohou stanovit prioritu akcí (např. v Holohlavech bude nutno rozhodnout – plyn nebo dlouho slibovaná kanalizace??).

Z dalšího jednání:

- Podnik AGRODAT sdružil 300 000,- Kčs na zahájení prací na rekonstrukci Dvorany. Jde o nejnutnější úpravy, které by dovolily využívat sálu.
- Bylo by velmi potřebné sdružit 5 miliónů Kčs, aby bylo možno:
 - posílit zdroj pitné vody (vodovod bude třeba zavést i do Rodova!),
 - vybudovat trafostanici pro nové sídliště,
 - zatrubit další část bývalého mlýnského náhonu,
 - dokončit čističku odpadních vod.

- Občany by jistě zajímal stav kvality ovzduší na Smiřicku, zvláště v souvislosti s provozem výtopny v Černožicích.
- Při výstavbě sídliště Smiřice–Sever se počítá s netypickými panelovými domy (v přízemí těchto domů se počítá s umístěním provozoven služeb, domy budou mít valbovou střechu).
- V Rodově se počítá s úpravami bývalé školy a se zavedením elektřiny na hřbitov. Počítá se s vypracováním územního plánu.
- Na pořad jednání se dostala i otázka nedostatku tříd v základní škole. Naše škola však již svou velikostí dosáhla únosnou hranici. Do řešení tohoto problému by se měly zapojit i přískolené obce. Např. žáci z Černožic již dlouhou dobu a v dosti velkém počtu dojíždějí do Smiřic – proč by nemohli chodit do své školy v Černožicích? Pokud by se jednalo o naplnění tříd, část žáků jedoucích autobusem do smiřické školy by mohla vystoupit v Černožicích (navíc se počítá se snižováním počtu žáků ve třídách!).

V dalším čísle Zpravodaje vás seznámíme s definitivní podobou plánu na letošní rok. Na pořad podobných jednání se jistě dostane i otázka přípravy svobodných voleb. Do funkce poslanců bude třeba navrhnout schopné, ochotné a dnes i pro občany přijatelné spoluobčany.

Kdo dal postavit smiřickou kapli?

Události poslední doby v naší republice, v celé Evropě i v celém světě právem odlákaly naši pozornost od ostatních méně závažných záležitostí. Život ale půjde dál, bude třeba se věnovat normálnímu životu. I v našem Zpravodaji chceme znovu navázat na to, co jsme začali a o co měla převážná většina čtenářů zájem. Chceme vás i nadále seznamovat s bohatou historií Smiřic – a ona byla opravdu hodně bohatá.

Jak jsme si již uvedli, dle dochovaných archeologických nálezů bylo okolí Smiřic osídleno již v pravěku. Již před mnoha lety zde byly postaveny tvrz, hrad i zámek. Těmto skutečnostem věnujeme pozornost v dalších číslech našeho Zpravodaje. Pokud máte o tyto historické zprávy zájem, zajistěte si pravidelný odběr časopisu na Městském národním výboru.

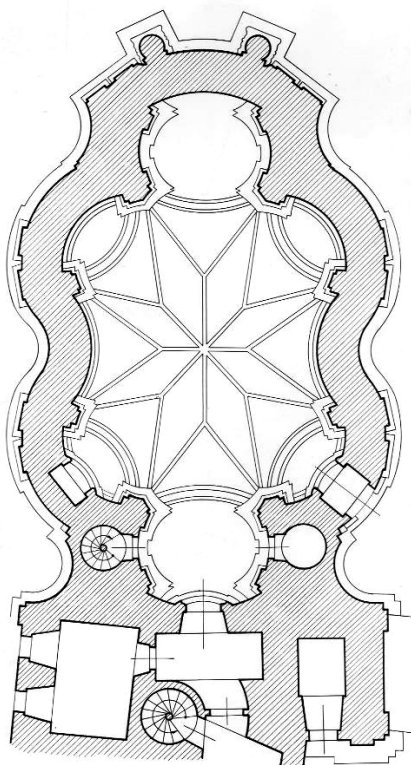
V prvních dvou číslech minulého ročníku Zpravodaje jsme se díky černožickému kronikáři panu Jaroslavu Machovi věnovali skvostu českého baroka – smiřické kapli. Společně s ním jsme si položili otázku: Kdo dal postavit smiřickou kapli?

Již jsme se dověděli, že 1. října 1685 koupila hraběnka ISABELLA ze ŠTERNBERKU od GALLASŮ smiřické panství pro svého sedmiletého syna JANA JOSEFA.

Ano – mladému Ignáci Karlu Janu Josefovi Kazimírovi bylo teprve 7 let. Podle smiřického kronikáře ing. Lubomíra Kupky byl tento mladý šlechtic vychováván nesmírně vzdělaným jezuitou P. Janem Tannerem, který byl rektorem jezuitského konviktu a nejvyšším profesorem pražských

jezuitských škol u sv. Klimenta. Miloval náš národ a právě proto měl občasná nedorozumění se svými nadřízenými.

Právě tento vychovatel našeho mladého majitele panství Jana Josefa již v roce 1674 zpracoval pro hraběcí rodinu rodopis *Historia heroun de Stellis*. Zde nenápadně odvozuje vznik rodového znaku od betlémské hvězdy. To muselo vzbudit hrdost každého šlechtice – i když tomu asi tak docela nevěřil.

Mohli bychom vám předložit další soutěžní otázku, zda poznáte, co je znázorněno na vedlejším snímku. V souvislosti s uváděnými skutečnostmi jistě poznáte, že jde o půdorys smiřické kaple, z kterého je patrné, že i celá stavba představuje zmíněnou hvězdu.

Dnes můžeme s radostí konstatovat, že se zde stavebníkovi podařil tah takřka geniální. Spolu se zřízením skutečného klenotu barokního stavitelství a umění oslavit i svůj rod. Budiž mu za to dík! Dále náš kronikář upozornil na skutečnost, že z historického hlediska není kaple kaplí, ale kostelem – dočteme se o tom na latinsky psané datační kartuši, kde je psáno „hic ecclesia“ – česky „tento kostel“. Nutno dodat, že v mnoha pracech je tato stavba uváděna jako kaple, u které se měl ctít její privátní charakter. Ve 2. čísle z minulého roku byla uvedena stará kresba kaple. Informaci opravujeme v tom smyslu, že tato kresba nebyla uveřejněna v časopisu Čechy, ale v souborném díle, jehož vydávání za spolupráce řady významných umělců řídil Alois Jirásek.

Ještě si vzpomeňme z minulého roku, že poručíkem nezletilého Jana Josefa byl vzdělaný a uměnímilovný Václav

Vojtěch ze Šternberka, který byl zřejmě duchovním iniciátorem stavby smiřické kaple. A nyní již věnujme pozornost třetímu pokračování vyprávění pana Jaroslava Macha:

Dientzenhofer nebo Santini? Jeden z nich projektoval smiřickou kapli. Kolikrát jsme již četli a zkoumali otázku, který z nich skutečně zpracoval projekt tohoto hodnotného stavitelského díla.

Naštěstí se nyní přece jen našel odvážlivec s avantgardním stanoviskem. Na knihu pultech se objevila kniha Jana Sedláka: *Jen Blažej Santini*, kde si na str. 10 můžeme přečíst:

„Jan Blažej Santini svého bratra podporoval finančně i zakázkami, takže František například pracoval jako kameník roku 1707 při stavbě zámeckého kostela Zjevení Páně ve Smiřicích, projektovaného Kryštofem Dientzenhoferem a o rok později je doložen již v Sedlci přímo na Janově díle.“

Autor Santiniho životopisu, brněnský památkář Jan Sedlák, své tvrzení dokládá hlavně architektonickými prvky. Věříme mu rádi – ledy jsou prolomeny. Architektem smiřické kaple byl Kryštof Dientzenhofer a nikoli Santini.

Dle letopočtu na klenbě byla zhruba postavena roku 1699, což značí, že o projektování se muselo uvažovat nejméně o tři roky dříve. Můžeme říci, že to mohlo být v roce 1696, kdy získal Jan Josef plnoletost. Tehdy se (pravděpodobně po poradě se svým strýcem a poručíkem v jedné osobě) rozhodl, koho zvolí za architekta kaple. Kdo by jím mohl být, když J. B. Santinimu bylo teprve 19 let (narodil se v roce 1677)?

Chrámová stavba za účelem reprezentace rodu je vážná věc. Při její projekci i výstavbě se neriskuje. Byl jistě proto zvolen architekt, který měl již mnoho úspěšné práce za sebou – takovým architektem byl v té době 41letý Kryštof Dientzenhofer. Santini, který byl také často uváděn jako jeden z možných architektů, byl ještě hodně mladý. Nejprve se u svého tchána vyučil malířem, potom pracoval jako kameník, posléze byl i na zkušené ve světě a roku 1707 se teprve oženil. V úvahu je možno vzít, že jeho dnes vysoce ceněné stavby nemusely za jeho života poutat takovou pozornost.

Otázka o autorství projektu kaple by mohla být vyřešena, ale je tu ještě jedna záhada. Na klenbě kaple je datační kartuše s latinským nápisem:

„ORIENTALIBUS TRIBUS REGIBUS Salvatorum ADORANTIBUS Haec ecclesia aedificata est ab Illustrissimo Domino Joane Josepho Suae Caesar. Reg. comite de Sternberg Suae Majestatis Camerario et domina Maria Violanta coniugenta comite de Preusing. Anno 1699.“

Pozornost čtenářů bych chtěl zaměřit na určitou možnost překladu tohoto nápisu. Z nápisu se dá vyčíst např. to, že kaple byla zasvěcena třem králům. Překlad vypadá zcela jasný a říká, že tento kostel (ano – zde je psáno k o s t e l) byl postaven hrabětem a jeho manželkou třem králům, klanícím se Spasiteli, roku 1699.

Rád bych podal jiný výklad.

Nemělo by se zapomenout na skutečnost, že v latině v množném čísle zní třetí a šestý pád naprosto stejně. První věta nápisu není v dativu, ale v ablativu – v tzv. „absolutním ablativu času“, který musíme překládat na otázku „kdy?“. Ti, kteří se učili latině, ještě pamatují, že „Antiquis temporibus“ značí „Za dávných dob“ a nikoliv „Dávným dobám“. Podle stejné zásady musíme přeložit i text z kaple:

„Tento kostel byl vystavěn nejjasnějším panem Janem Josefem Jeho c. a k. Majestátu komořím hrabětem ze Šternberka a paní Marií Violantou manželkou, hraběnkou z Preusingu v době tří králů z východu uctívajících Spasitele. Roku 1699.“

Tím dostává tento nápis jiný smysl, než bývalo dříve uváděno. Šternberkové (jako vlastně většina šlechticů) si potrpěli na symboly, erby a na jinotaje. Ve třech králích ztotožňovali sami sebe. Právě tak se stala betlémská hvězda šternberskou hvězdou. Uvažme – kdyby bývali chtěli zasvětit kostel třem králům, nemuseli to zvětšovat a nebo by použili slůvko „svatým“ (nikoliv jen „orientálním“). Užili by jistě i tehdy obvyklé formulace: „K větší cti a slávě oněch tří králů...“ (pochopitelně svatých!).

Rok 1699 byl rokem, kdy ještě žili tři Šternberkové – byli to dva strýcové a mladý Jan Josef. Po tragédii na řece Inn zůstal v roce 1700 již jen hrabě Václav Vojtěch s roční praneteří Marií Terezií. Kostel byl stavěn dál. Dnes už nenalezneme odkaz, zda nápis na klenbě byl učiněn skutečně již v roce 1699. Je i docela pravděpodobné, že tam byl umístěn dodatečně na úctu k utonulým rodičům budoucí hraběnky Marie Terezie a pro památku jí samotné. Podrobnosti neznáme, ale jistě to tak nějak bylo, což dosvědčuje i obraz na hlavním oltáři.

Obraz „Klanění tří králů“ byl na hlavním oltáři již při svěcení kostela roku 1713, ale jako cenná rodinná památka byl později majitelkou panství Marií Terezií, provdanou Paarovou, odvezen roku 1727 na její další panství do Bechyně. Tehdejší významný malíř Petr Brandl namaloval pro smiřickou kapli obraz nový. Byl to obraz se stejným námětem. Nenapadá vás také, že ten první obraz klanících se králů zachytil podobu tváří někoho z rodu Šternberků? Malíři často na svých obrazech znázorňovali podobu objednatelů obrazů, někdy zachytili i svou podobu.

Původní obraz „Klanění tří králů“ se nachází dosud v bechyňském děkanském chrámu sv. Matěje. Dlouho byl považován za dílo Brandlovo. Protože podoby Šternberků neznáme, obraz nám již

dnes nic neřekne. Známe však šternberkovskou psychiku – tvář malého děvčátka – Marie Terezie – můžeme na jednom obraze rovněž vidět.

A proč nechala hraběnka roku 1727 obraz přemalovat a proč právě Petrem Brandlem? Chtěla mu dát vydělat a tím jej podpořit. Petr Brandl v té době žil v Hradci Králové. Finančně na tom byl velmi špatně a navíc se kruh věřitelů kolem něho stále více uzavíral. Jeho manželka se hlásila o výživné a Petr Brandl měl první stání u soudu před právě nastoupivším královéhradeckým hejtmánem Kryštofem Voračickým z Paběnic. Petr Brandl se hraběnce Marii Terezii Paarové za její přízeň odvděčil svým vrcholným dílem. Za obraz, na kterém hraběnce hodně záleželo, dostal odměnu 1700 floranů (zlatých). To mu pomohlo splatit část svých dluhů. (Další podrobnosti se dočteme v knize vydané v roce 1985 v Novém Bydžově: Jaroslav Procházka: Petr Brandl a východní Čechy. O původním oltářním obraze ze smiřické kaple se dočteme v Uměleckých památkách Čech pod heslem Bechyně.)

---ooOoo---

Historie Šternberků dokazuje, že veškerá snaha, bohatství a reprezentace nezmění osud – nezabrání vymření rodu. Aspoň u této bechyňsko-smiřické rodové větve. Poučení z toho si možná vzal syn Marie Terezie, který se později stal pánem na Smiřicích. Když se v Číbuži světily nové zvony, šel tento hrabě Jan Václav Paar se svou manželkou Marií Antonií z Lichtenšteinu na tuto slavnost ze Smiřic pěšky.

Podle vlastního uvážení můžeme konstatovat, že Šternberkové byli pro Smiřice přínosem. Zvláště velký vděk si může od nás zasloužit poručík a strýc v jedné osobě Václav Vojtěch, jinak sídlem na Zelené Hoře a Horažďovicích. V rámci třistaletých dějin byli Šternberkové mezi všemi pány a šlechtou nejpřijatelnější. Zachovali nám stavební památku, se kterou se můžeme nyní vychloubat.

Když při jubilejních oslavách Smiřic (750 let Smiřic) v roce 1975 nechal Městský národní výbor zhotovit na náměstí u kaple tři velké plechové erby, udělal dobře, že vedle erbu města, erbu Smiřických zde umístil i erb Šternberků – bylo to spravedlivé.

Září 1988.

Zapsal bývalý kronikář Černožic Jaroslav Mach

Životní jubileum....

Ve společenské kronice našeho časopisu se dovídáme, že náš spoluobčan pan František Svatoň se dožil 80 let. Připojujeme se k zástupu gratulantů a přejeme mu hodně zdraví, životní pohody a radosti z úspěšných potomků.

Již jednou jsme panu Františku Svatoňovi poskytli stránky našeho časopisu pro vzpomínky na staré Labe na Šternberku. U mnoha našich čtenářů mělo toto vyprávění velký ohlas. Proto mu znovu dáváme možnost zavzpomínat při příležitosti jeho osmdesátin na své mládí a na dvě dívky, které vstoupily do jeho života. Jedna z nich – Růženka Hlavatá – se stala jeho životní družkou.

Druhá – Anežka Mládková – nám více známá pod jménem Anežka Malá – se stala známou revolucionářkou. Pro informaci našim čtenářům uvádíme, že by se Anežka Malá mohla dožít 7. ledna tohoto roku také 80 let. A nyní už dejme slovo panu Svatoňovi:

V letech první světové války a po ní jsme vyrůstali v chudobě. Vzhledem k nouzi a bídě jsme neměli krásné mládí. Mezi mé spolužačky patřily ve škole Anežka Mládková a Růženka Hlavatá, které bývaly nerozlučnými kamarádkami. Ve škole jsme si život zpříjemňovali, jak se dalo. Často se připravovaly školní besídky. Byl to pro nás velký svátek a těšili jsme se na ně. Některé besídky byly připravovány pro smířickou veřejnost ve Dvoraně. Program býval dlouho a pečlivě připravován.

Anežka s Růženkou – promiňte mi ty zdobněliny, ale s celoživotním odstupem v nich vidím krásná děvčátka – patřily na školních besídkách k nejlepším recitátorkám. My, kluci, jsme jim záviděli jejich paměť a s dětskou radostí jsme poslouchali jejich básně, písničky. Později jsme se těšili i z tanečních vystoupení. Při jednom vystoupení při besídce ve Dvoraně si jejich výkonu všimnul režisér Šeda.

Protože pamětníků ubývá, rád bych připomenul, že v době našeho dětství soutěžily úspěšně o přízeň diváků dramatické kroužky Máj a Jirásek. Máj patřil tělocvičnému spolku Dělnické tělovýchovné jednoty (DTJ) a vyznával sociálně demokratickou politiku. Jeho konkurentem v divadelním soupeření byl sokolský soubor Jirásek.

Naše spolužačky Anežka a Růženka rostly a krásněly. Obě hrály v divadelním souboru Máj u režiséra Šedy. Já je stále vidím jako roztomilé přednašečky z naší školy – to člověku nevymizí z paměti. Ony obě vždycky uměly a nás, žáky, ani školu nebo rodiče nezklamaly. Později také dobře dostudovaly.

Avšak přece jen jsem utekl moc dopředu. Spíš než besídky a divadlo byl pro nás, chudé děti, charakteristický život v bídě.

Často jsme se setkávali při pasení hus. A také při sběru klasů – hlavně žita. Žito se pražilo a z něho se vařilo „kafe“. Také jsme sbírali brambory a řepu. Z řepy se vařil „syrob“ (podle dnešního pravopisu sirob) a taková placka se syrobem byla pro nás velkou pochoutkou. Též jsme chodívali do Zderazi na tuřín a na židovské brambory. Ty jsme jedli syrové – z velkého hladu se nám i tak zdály velmi dobré. Ostatní ovoce nám bylo tehdy nedostupné. A my jsme měli stále hlad! Proto jsme chodili i do obecní kuchyně, kde se vařily polévky pro chudé děti.

Naším štěstím byl Mlýnský náhon. Když v sobotu zarazili mletí, byli jsme všichni – holky i kluci – v náhoně a chytali jsme „pytlácké“ ryby. Těch tenkrát k naší velké radosti bylo ještě dost. A bylo to často naše jediné maso. Na jaře, když se velké Labe rozlilo, přineslo na luku spoustu i velkých ryb. Voda opadla a my jsme je pohodlně lovili a sbírali. Šternberští kluci chytali za splavem u zámku raky a to už teprve byla velká pochoutka.

Porybným byl tenkrát strážmistr Uxa. Často nás proháněl a sám líčil štikovce. My jsme mu je ráno chodili tahat, ryby jsme dávali do pytle, navrch jetel a odnášeli jsme je k řezníkovi. Ten je prodával milostpánům a my jsme za to dostávali kosti a někdy i maso na polévku. My kluci jsme si říkali, že když je to z hladu, tak to není žádná zlodějina.

Snad nejkrásnější však byly podzimní pastvy husí. Hřáli jsme se u ohníčku z bramborových natí, pekli jsme voňavé brambory a jablka – tehdy jsme se dosyta najedli a také jsme se pobavili. Často se stávalo, že se husy vrátily samy domů, protože jsme se nemohli rozejít. Dostávali jsme vyhubováno, avšak na tyto chvíle nám zůstávaly ty nejkrásnější vzpomínky.

Skončila první zlá válka, která poznamenala mnohé rodiny. Anežce se vrátil z vojny tatínek a já vám nyní mohu představit její rodinu. Otec, František Mládek, pracoval u dráhy a matka Marie

vychovala tři dcery – Anežku, Marii a Martu. O osudech rodiny Mládkovy bude řeč dále, a proto se zmíním podrobněji o rodině, ze které pocházela Anežčina kamarádka Růženka.

Otec, Hynek Hlavatý, byl dělník u Malburgů. Matka Marie vychovala rovněž tři děti – Růženku, Lidku a syna Jaroslava. Obě rodiny se dobře znaly, rodiče byli členy sociální demokracie. Děti chodily od malička do Dělnické tělovýchovné jednoty a patřily k nejlepším cvičencům. Náčelníkem DTJ ve Smiřicích byl Václav Valášek, náčelnicí Růžena Krausová a František Kraus vedl skautský oddíl.

Z obou hrdinek mé vzpomínky se pomalu stávaly slečny. Život šel dál a ve Smiřicích se rozvíjel velký tělocvičný a sportovní ruch. Pořádala se řada akademií, veřejných cvičení a sportovních utkání. Ve fotbalu a zvláště ve slavné české házené.

Krásným obdobím dospívajícího mládí je doba tanečních. Bohužel jsme na ně neměli peníze, avšak díky pravidelnému cvičení v DTJ a v Sokole jsme se všemu dobře naučili. Na merendách, šibřinkách a plesech jsme všichni tři vydrželi vždycky až do rána.

Vzhledem k našim novým funkcím nám nastaly nové starosti. Organizovali jsme například První máje. Ty první prvomájové průvody jsme doprovázeli do Jaroměře. Pro starší občany Smiřic a z okolí to byl náročný pochod. Proto se brzy konaly oslavy 1. máje ve Smiřicích. S Čertnerovou kapelou se pochodovalo přes město. Anežka se brzy stala organizátorkou samostatného průvodu komunistů. Z hlavního průvodu se na jejich adresu ozývaly až nadávky – ale komunisté drželi pohromadě. Přiznám se, že jsem tehdy politice nerozuměl a vášnivě jsem se zajímal jen o ruch v tělocvičně a na hřišti.

Anežka s Růženkou pokračovaly pod vedením režiséra Šedy v herecké kariéře. Sehrály hodně představení. Jednou jsem s nimi také hrál. Mnohem častěji jsem však pro divadlo maloval kulisy. Ve Smiřicích se hrála i opereta Zelená louka. Měla dvanáct repríz, dvakrát se hrála v Hořicích a v Pace. Všude sklízeli smiřičtí herci velké úspěchy.

Růženku jsem začal doprovázet ze zkoušek domů a pomalu se rodila láska – lepší než na všech divadlech – láska na celý život.

V té době jsem se často scházel s Anežčíným otcem. Bodrý nádražák podporoval přátelství své dcery s námi i herecké přátelství s Růženkou. Jednou mně táta Mládek důvěrně sdělil, že se bude Anežka vdávat. Neměl z toho radost. Anežka byla hodně mladá (bylo jí teprve 17 let) a vybrala si chlapce o hodně staršího. Měli jsme jí to rozmluvit. Ani nám se velký věkový rozdíl nelíbil. Její budoucí ženich se jmenoval Karel Malý a byl dobrým člověkem a truhlářem znalým svého řemesla. Jinak by si ho majitel truhlárny pan Jaroš nedržel. Byla to doba světové krize a velké nezaměstnanosti.

I když to táta Mládek zpočátku těžce nesl, časem se s tím smířil. Mládkovi si potom postavili na Ohradách pěkný domek a přestěhovali se sem z Kršovky.

I my jsme se s Růženkou po mém příchodu z vojenské služby vzali a založili rodinný život, kterým se mohu dodnes chlubit.

Přátelství Anežky a Růženky doznělo v častých setkáních nad kolébkami synů. Anežce se narodil Karlík a Růžence Milánek. V těchto okamžicích jde všechno stranou. Na vrcholu všeho snažení je radost z nového pokolení. To je snad největší štěstí každého člověka. A tak herečky z dětství už neměly čas na divadlo a plně se věnovaly svým rodinám.

Žili jsme sice ve své republice, ale většina obyčejných lidí si ji takovou nepředstavovala. Byla nezaměstnanost, byly stávky a střílení do dělníků. Za těchto nepříznivých okolností měli mladí lidé zakládat rodiny. Hlad z našeho mládí se vrátil snad ještě ve větší chudobě. Nezaměstnaní

museli chodit pro žebračky, aby užili svoje rodiny. Kdo to neprožil, nemůže tuto pravdu pochopit. Jsem sportovec a nelžu, věřte mi.

Dnes vím, že Anežka Malá byla z nás ze všech politicky nejvzdělanější. Byla to vlastenka a měla ráda lidi. Já jsem v té době mnohé nevnímali. Plně jsem se věnoval funkci náčelníka Sokola a byl jsem také okrskovým vedoucím Jiráskovy župy Podkrkonošské. V době stávek, nezaměstnanosti a horlivého schůzování všech politických stran, zvláště v období voleb, si náš národ ošklivě nadával. To jsem tenkrát těžce nesl. V této napjaté situaci i u nás ve Smiřicích komunistická strana rostla. Anežka Malá hodně jezdila po schůzích. Ve Smiřicích se schůze konaly často na kopci u Pácaltů, v Hradci Králové u Švagerků. Anežka stále schůzovala, starala se o stranu, roznášela stranický tisk.

Jednou k nám přiběhla uplakaná. S časopisem Pochodeň se stavila u bývalé náčelnice paní Stárkové. Ta ji vyhnala koštětem. Celá zdrcená nám to vyprávěla. Mnoho jsme se tenkrát dověděli o její politické práci.

V Čechách vzrůstal neklid a začali se aktivizovat Němci. Na nebezpečí z Německa, zvláště po vystoupení Henleinovy strany, začali mezi prvními upozorňovat komunisté. Nebezpečí ze západu poněkud zmírnilo řevnivost politických stran u nás. Hitler se chystal podmanit si Evropu a celý svět. Většina národa si to uvědomovala a byla jednotná – projevilo se to při mobilizaci.

Já jsem sloužil u jednotky SOS – Stráž obrany státu. Tam bylo vidět, že prostí vojáci sloužili s nadšením a poctivěji než někteří důstojníci. Na hranicích byla napjatá situace a řada našich chlapců tam našla smrt kulkami německých ordnerů. Potom jsme museli hranice odevzdat.

Přišla největší hrůza pro náš národ – německá okupace. S ní přišlo velké zatýkání komunistů i členů Sokola pro jejich národní a vlastenecké uvědomění a schopnost organizovaného odporu. Co prožili mnozí z nich v nacistických koncentračních táborech, to jsme se dověděli až po válce.

Anežka Malá pracovala houževnatě pro stranu a pro národ i nadále a dostávala se do stále nebezpečnější situace. Protože byla svou činností známá již před válkou, musela se uchýlit do ilegality. Však také hned po okupaci ji Němci začali pronásledovat. Měla však přátele na život a na smrt. Ti jí pomohli určitou dobu se schovávat v místním cukrovaru. Není známo, kdo mohl její úkryt prozradit, ale jen díky upozornění ing. Kafky se jí podařilo uniknout v železničním vagónu. Víím, že jsme měli z jejího útěku radost. Další její osudy už neznám. Později jsme se dověděli, že žila v Praze, kde ji nakonec gestapo objevilo a zatklo. Souzena a popravena byla v Berlíně.

I po těch mnoha letech zůstala v mých vzpomínkách mladá a hezká, hrdá vlastenka a bojovnice za lepší budoucnost. Náš národ by na ni neměl zapomenout.

Vyprávěl jsem vám osud dvou nerozlučných kamarádek v dětství, hereček ochotnického souboru, v dospělosti přítelkyň v rodinném i ve veřejném životě.

Zbývá dodat, že ani moje životní družka Růženka se nedožila plného naplnění života. Zemřela na nádor na mozek právě v době, kdy přišly na svět první vnučky.

Jakou radost by měly dnes obě ze života svých potomků, víím jen já. Napsal jsem to hlavně proto, aby se na ně nezapomnělo, aby žily ve vzpomínkách těch, kterým daly život a pro které pracovaly a bojovaly, aby jim zajistily lepší život.

František Svatoň, Smiřice, leden 1989

M. de Unamuno:

Život je třeba měřit více podle hloubky než podle délky, více podle konání a myšlení než časem.

J. Lec:

Na znamení smutku se prapory spouštějí na půl žerdi, nejednou se však v návalu radosti spouštějí ještě níž.

Následující článek byl upraven z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů – byla vymazána data narození a adresy dětí a přesná data sňatku a bydliště snoubenců.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Děti narozené od 19. září 1989 do 31. prosince 1989 s trvalým bydlištěm ve Smiřicích, Holohlavech a Trotině:

Zika Jaroslav
Urbanová Kamila
Rudolf Michal
Heřman Lukáš
Kotlár Marek
Renčín Tomáš
Tarkayová Michala

Sňatky uzavřené v obřadní síni Městského národního výboru ve Smiřicích v období říjen–prosinec 1989:

říjen	Tomáš Krušina Vladimíra Válková Ing. Petr Jestřebík Ing. Alena Válková Kamil Dostál Iva Nedvídková
listopad	Karel Jílek Eva Karešová

prosinec

Pavel Maxa
Jana Stuchlíková

Roman Slíž
Jana Sedláčková

Stanislav Radouš
Renata Kopecká

Josef Stanner
Vendulka Doležalová

Zlatá svatba

Dne 7. listopadu 1989 oslavili zlatou svatbu manželé
Josef a Emilie H e m e l í k o v i , Smiřice, Kršovka 461.
Do dalšího společného života přejeme vše jen to nejlepší!

Naši jubilanti za období říjen až prosinec 1989

90 let a více

98 let	Anna Kudrová	Smiřice, Hradecká 176
93 let	Marie Mencáková	Smiřice, Brigádnická 226
91 let	Marie Čertnerová	Smiřice, gen. Govorova 575
91 let	Františka Fejglová	Smiřice, gen. Govorova 574
91 let	Zuzana Kozinová	Smiřice, Nová ul. 41

85 let

Anna Joštová	Smiřice, Jiráskova 33
--------------	-----------------------

80 let

František Hník	Smiřice, Nádražní 218
Otilie Konečná	Smiřice, kpt. Jaroše 362
Jan Musil	Smiřice, Cukrovarská 199
Bohumil Rykl	Smiřice, Mlýnská 116
Josef Sklenka	Rodov 4
František Svatoň	Smiřice, Hradecká 253
Josef Tošovský	Smiřice, Labská 421

Vážení jubilanti,

stává se nám, že jsme upomínáni, že jsme v seznamu jubilantů na někoho zapomněli. Pokud se tak stalo, bylo to zcela neúmyslné a velmi nás to mrzí. Ve Společenské kronice se např. neobjeví jména těch smiřických občanů, kteří jsou v Domovech důchodců a jsou ze Smiřic odhlášeni.

Doslechli jsme se však také, že by snad někdo nechtěl být uváděn. V tomto případě budeme ctít přání našich čtenářů. Pokud budete mít k uveřejnění svého jména i věku výhrady, bez obav nám to dejte vědět. Uvádíme tato životní jubilea: při příležitosti dožití 80 let, 85 let a po 90 letech již každý rok.

Účelem uvedení vašeho věku není zdůrazňovat vaše stáří. Dáváme vám tím na vědomí, že jste nezapadli v zapomnění (zvláště u lidí žijících osaměle). Chceme tím vzdát úctu celému vašemu uplynulému životu a vaší práci a zároveň vám popřát do dalších let života mnoho duševní i tělesné svěžesti a hodně zdraví.

JAN HUS:

S životem je to jako se hrou. Nezáleží na tom, jak je dlouhá, nýbrž na tom, jak se zahraje.

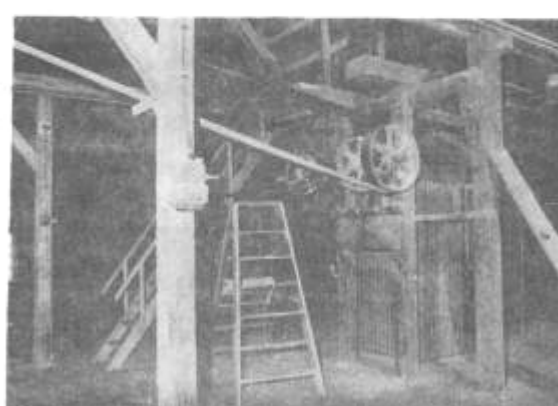
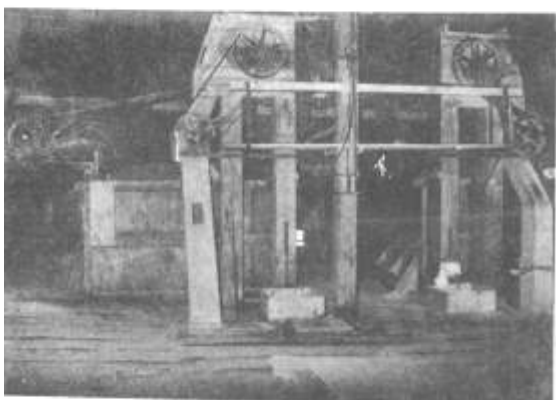
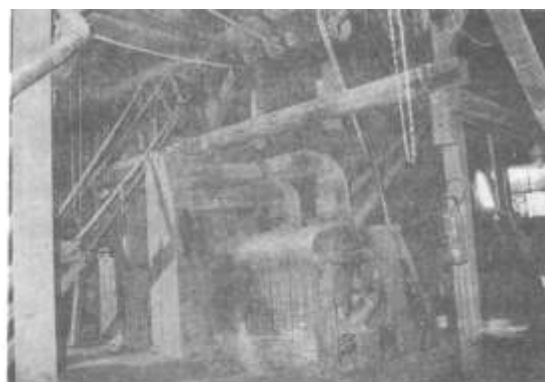
O de š li z na š i ch ř a d v období říjen až prosinec 1989

Jaroslav Fečík	Smiřice 199	nar. 1957	zemřeli: 11. 10. 1989
Jindřich Adámek	Smiřice 154	1917	14. 10. 1989
Josef Kubeš	Smiřice 265	1917	26. 11. 1989
Josef Hanek	Holohlavy 88	1927	7. 12. 1989
Vlastimil Bárta	Smiřice 359	1931	14. 12. 1989
Božena Fantová	Smiřice 438	1901	24. 12. 1989

Stanislava Klimešová, matrikářka MěstNV ve Smiřicích

bjektivem

Škoda, že prostory a zařízení zbouraného mlýna nemohly být zachovány jako velké technické muzeum. Zdivo budovy však bylo ve velmi špatném stavu a hrozilo zřícením. Jen díky fotografiím pana Václava Prostředníka jsme mohli doslova v poslední chvíli nahlédnout dovnitř. Díky jemu zůstane vzpomínka na mlýn i kronice. Historii mlýnů se ještě věnujeme na stránkách Zpravodaje později.

— zprávy z redakce —

Mnoho čtenářů se dotazovalo na to, kdy budou složenky na předplacení Zpravodaje. Protože účtárna MěstNV potřebuje „tržbu“ do nového roku, bylo dohodnuto, že bude složenka na zaplacení předplatného přikládána vždy do 1. čísla nového ročníku.

Ještě jednou připomínáme: zaplacením částky 20,- Kčs si zaplatíte zasílání Zpravodaje poštou a zaplacením 15,- Kčs si předplatíte pouze časopis, který vám budou domů doručovat školní děti. Zaplacení neodkládejte, abyste dostali hned další číslo! K odběru se můžete přihlásit na Městském národním výboru nebo zaplacením složenky s vyplněním celé adresy.

I v dalším období vás chceme informovat o veškerém současném dění ve sloučených obcích a seznamovat vás i s jejich historií. Naší snahou zůstane, abyste v časopisu našli pro sebe vždy něco zajímavého.

V části věnované historii je připraveno:

- Názvy ulic ve Smiřicích – dokončení.
- Kdo dal postavit smiřickou kapli? – doslov.
- Kdo dal postavit smiřický zámek? (na pokračování z historie hradu, tvrze a zámku ve Smiřicích).
- Z historie Holohlav.
- Mlýny ve Smiřicích a okolí.
- „9“ v historii Smiřic (seriál na pokračování z dějin Smiřic).
- O významných osobnostech ze Smiřic a okolí.
- Z historie pěveckého spolku Hanka.

Jak vidíte, námětů je dost. Ale velmi rádi přivítáme každý váš námět i příspěvek. Opět zdůrazňujeme, že vaše příspěvky upravíme (bude-li to nutné) a pokud to bude vaše přání, neuvedeme autorství.

Na shledanou nad stránkami Zpravodaje se s vámi těší

redakce.

JAN WERICH (letos by mu bylo 85 let):

Když už člověk jednou je, tak má koukat, aby byl.
A když kouká, aby byl, a je, tak má být, co je,
a nemá být to, co není, jak tomu v mnoha případech je.

ZPRAVODAJ Smiřic, Holohlav a Rodova – vydává Městský národní výbor ve Smiřicích.

Evidenční číslo 10/89.

Řídí redakční rada – odpovědný redaktor: Miroslav Volák

Grafická úprava: Růžena Knapová a Milena Seidlová.

Vychází nepravidelně 5x ročně.

Příspěvky zasílejte na adresu Městské kulturní středisko, Smiřice.

Tiskne: AGRODAT, Nové Město nad Cidlinou – 263/90

Cena jednoho výtisku je 3,- Kčs. Uzávěrka 2. čísla je 20. března 1990.

Náklad 650 výtisků.